

Etniliste vähemuste ettevõtluse edendamine Euroopa linnades

Kommenteeritud kokkuvõte

Sissejuhatus

Käesolevas aruandes esitletakse Euroopa linnade koostöövõrgustiku projekti (CLIP) raames tehtud Eurofoundi uuringu viimase mooduli tulemusi. Uuringus keskenduti järgmistele küsimustele:

- Millised on etniliste vähemuste ettevõtluse profiilid linnades? Mis probleemide ja takistustega puutuvad kokku etnilistesse vähemustesse kuuluvad ettevõtjad? Mis sektorites nad tegutsevad? Mida nad kogevad ettevõtete käivitamisel ja juhtimisel?
- Millised on väikeste ja keskmise suurusega ettevõtete (VKE) üldist ja eelkõige etniliste vähemuste sektorit reguleerivad riiklikud ja mitteriiklikud eeskirjad ning kuidas kujundavad need etniliste vähemuste esindajaid tegutsemisel füüsilisest isikust ettevõtjana? Millised on etniliste vähemuste ettevõtteid toetavad ja edendavad põhimõtted?

28 linna kohta koostati juhtumiuuringu aruanded, milles antakse üksikasjalik ülevaade etniliste vähemuste ettevõtlusest igas linnas. Tulemused koos poliitikasoovitustega on koondatud võrdlevasse ülevaatearuandesse.

Poliitikataust

Eurofoundi uuringud näitavad sisserändajate ettevõtluse järjepidevat kasvu Euroopas ja selle üha tähtsamat osa Euroopa linnade sotsiaalses ja majanduslikus struktuuris. Etniliste vähemuste ettevõtetel on mitmekesine ja paljuski ainulaadne roll. Need täidavad turulünki, aitavad taaselustada hooletusse jäetud linnapiirkondi, pakuvad uusi tooteid ja teenuseid ning võivad anda uue hoo unarusse jäänud käsitöökustele ja tagada teatud sektoritele hädavajaliku usaldusvääruse. Samuti aitavad need luua töökohti ja pakuvad võimalusi rohkem ohustatud rühmadele (näiteks naised või teatud etnilistesse rühmadesse kuuluvad noored), aidates neil vältida vaesusprobleeme. Etniliste vähemuste ettevõtluse

kui integratsiooni hõlbustava ja töökohti loova poliitikavaldkonna potentsiaal on aga tähelepanuta jäetud. Sisserändajate peamise tööhõivealase integratsiooni meetmena on poliitikakujundajad seni keskendunud palgatööle. Suuremat tähelepanu võiks pöörata sisserändajate võimalusele tegeleda ettevõtlusega, mis võib suurendada nende sotsiaalseid võimalusi, arendada sotsiaalset juhtimisvõimet, suurendada vähemuste eneseusaldust ning edendada etniliste kogukondade sotsiaalset sidusust.

Peamised tähelepanekud

Uuringu üks oluline järeldus on see, et etniliste vähemuste ettevõtluse edendamine ei ole poliitikakujundajate jaoks enesestmõistetav. Paljudes linnades ei ole sellel sisserändajate tööhõive toetamises ja ühiskonda integreerimises mingit rolli.

Uuringust toob selgelt esile, et paljude linnade integratsiooniosakondades puuduvad etniliste vähemuste ettevõtluse põhiandmed. Andmed võivad olla hoopis teistes osakondades, või ei koguta sellist teavet järjepidevalt. Kui aga teave on olemas, näitab see, et paljudes linnades sisserändajate ettevõtlus suureneb. Kopenhaagenis, Frankfurdis ja Zürichis moodustavad etnilistele vähemustele kuuluvad ettevõtted ligikaudu 20% kõikidest äriühingutest ning Amsterdumis, Strasbourgis ja Viinis on nende osakaal üle 35%. Näiteks Frankfurdis käivitavad sisserändajatest ettevõtjad üle poole kõikidest uutest ettevõtetest.

Enamik ettevõtteid tegutseb endiselt traditsioonilistes sektorites, nagu jaekaubandus, restoranid ja toitlustus, kuid kõrgelt haritud ja mitmesuguste sotsiaalvõrgustikega seotud sisserändajatest ettevõtjad alustavad oma äri sellistes kasvavates sektorites nagu rahandus, IKT ja meedia. Näiteks Iirimaaal tegutseb viiendik etniliste vähemuste ettevõtetest kõrgtehnoloogilises IKT sektoris.

Meetmed, mida linnad ja kohalikud ametiasutused potentsiaalsetele ja tegutsevatele etnilistele ettevõtjatele pakuvad, võib liigitada kaheks: struktuurilistele piirangutele suunatud meetmed (reguleeriv raamistik ja institutsionaalne keskkond) ning meetmed, mille eesmärk on parandada etnilistesse vähemustesse kuuluvate ettevõtjate isiklikku võimekust. Viimased on enam levinud, sest selles valdkonnas on linnadel suuremad võimalused pakkuda toetust ja aktiivselt osaleda. Sedalaadi meetmed hõlmavad järgmist.

Kättesaadavate, kliendisõbralike ja kulutõhusate nõuannete ja infoteenuste pakkumine

Kõnealuseid teenuseid pakuvad teabeürituste, telefoniabiinide, veebilehtede ja trükistena mitmesugused teenuseosutajad, sealhulgas kohalikud ametiasutused, kaubanduskojad ja ametiühingud.

Toetus ettevõttele asukoha leidmisel

Need teenused hõlmavad sellist üldist abi nagu ettevõtlusinkubaatorite ja eritsoonide loomine ning konkreetselt sisserändajatele suunatud toetust, mida pakuvad näiteks sisserändajate võrgustikud.

Rahastamise kättesaadavuse hõlbustamine

Kuna finantsasutused ei ole etnilistele ettevõtetele laenude andmisel tavaliselt aktiivsed, on kehtestatud laenuandmise riske vähendavad meetmed, näiteks abi pakkumine äriplaanide koostamiseks. Muud meetmed hõlmavad otsest laenu- ja toetuseandmist ning koostööd pankadega, millega soodustatakse etnilistesse vähemustesse kuuluvate töötajate töölevõtmist kohalikes filiaalides.

Töötajate leidmise ja personalijuhtimise toetamine

See hõlmab mitmesuguseid noorte sisserändajate kutsekoolituse praktikaprogramme, aga ka ettevõtete juhtimiseks ja laiendamiseks vajalike oskustega seotud koolitusi.

Ettevõtlusalaste oskuste parandamise toetamine

Mentorlusprogrammides kasutatakse näiteks edukaid etnilistesse vähemustesse kuuluvaid ettevõtjaid idufirmade juhendamisel. Mõned meetmed on spetsiifilisemad, näiteks võimaldab üks programm sisserändajaist naistel jälgida edukaid ärinaisi nende tegevuses.

Ärikeskkonna parandamise meetmed ei ole samavõrd levinud sel lihtsal põhjusel, et enamikus linnades reguleerivad seda valdkonda kõrgema tasandi haldusasutused. Sellest hoolimata tegutsevad kohalikud asutused mitmes linnas aktiivselt ja edendavad meetmeid, millega toetatakse nii etnilisi ettevõtteid kui ka äritegevust üldiselt. Meetmed hõlmavad piirangute kaotamist, linnaplaneerimist ja etniliste ettevõtjate ühendustele suuremate volituste andmist.

Poliitikasoovitused

Etnilistesse vähemustesse kuuluvatele ettevõtjatele soodsate raamtingimuste loomine ja säilitamine ei paranda üksnes linnade majandustulemusi, vaid aitab kaasa ka sisserändajate jätkuvale integratsioonile. Aruandes on poliitikakujundajatele esitatud mitu soovitusi, mida tutvustatakse kokkuvõtvalt allpool.

Aruandes soovitatakse Euroopa poliitikakujundajatel:

- kasutada etniliste vähemuste ettevõtluses peituvat potentsiaali, et soodustada strateegia „Euroopa 2020” raames töökohtade loomist ja kaasavat majanduskasvu;
- tunnustada etniliste vähemuste ettevõtlust sisserändajate integreerimise olulise mõõtmena;
- alustada dialoogi Euroopa finantsasutustega, et pöörata tähelepanu vähemuste majanduslikule tõrjutusele.

Aruandes julgustatakse ELi liikmesriike:

- tunnustama ja edendama etniliste vähemuste ettevõtlust osana laiemast integratsioonipoliitikast;
- vaatama läbi nii ettevõtete loomist reguleeriva kui ka struktuurilise raamistiku, mis sageli takistavad ettevõtete loomist;
- suurendama vahendusorganisatsioonide – koolituskeskuste, konsultatsioonifirmade ja ettevõtjate ühenduste – teadlikkust ning tugevdama nende võimekust.

Lõpuks soovitatakse aruandes kohalikel poliitikakujundajatel:

- täita teabelüngad, uurides teabe kogumise sihtotstarbelisi ja tõhusaid mooduseid;
- hõlmata etniliste vähemuste ettevõtlus võrdväärsetel alustel linnade majandusarengu ja integratsiooni strateegiatesse, pöörates eritählepanu töökohtade loomisele ja sotsiaalsele integratsioonile;
- edendada ja hõlbustada koostööd mitmesuguste linnamajanduses osalejate, sealhulgas peavoolu ja etniliste ettevõtjate ühenduste, majandusorganisatsioonide, meedia ja kutseõppeorganisatsioonide vahel.

Lisateave

Aruanne *Promoting ethnic entrepreneurship in European cities* (Etniliste vähemuste ettevõtluse edendamine Euroopa linnades) on elektrooniliselt kättesaadav aadressil <http://www.eurofound.europa.eu/publications/htmlfiles/ef1138.htm>

Lisateave: teadusjuht Anna Ludwinek, e-post: alu@eurofound.europa.eu